

"Тој знаеше што е власт. Тој знаеше што е партија, комунизам, општествено уредување. Меѓутоа, поради тоа не манифестираше страв. Ангелариј имаше некоја посебна енергија, постојано да се дружи и да проповеда со народот и да биде меѓу свештениците. Но, секогаш се противеше свештениците да бидат 'раскалшени', да прават недоследности итн.", за поглаварот Г.Г. Ангелариј велат неговите најблиски соработници.

СВЕШТЕНСТВУВАЊЕ

Обичниот македонски пателец секогаш велел дека животот треба да се одживее полезно, но во меѓувреме треба да се остават и добри дела, бидејќи само по нив ќе те паметат "комшиите". Очигледно копајќи по нивата Господова, Поглаварот Г.Г. Ангелариј ја користел оваа македонска мудрост, бидејќи оставил многу, а дури бил и мошне близок пријател со непријателот на МПЦ, односно со српскиот патријарх Герман кој, за жал, не можел да ги премости двата архијерејски двора, затоа што во српското дувло преовладувале национал-шовинистите, кои

ча. Но, духовните вредности и љубовта кон еднородниот Бог не му биле непознати. Тој е роден на 25.3 (7.4) 1911 година во село Долнени, Прилепско, од татко Костадин, свештеник, и мајка Свезда. Значи, како што Библијата прераскажува дека во Витлеемската пештера дошле тројца владетели да го даруваат Спасителот, така од лулка бил задоеен Цветко Крстевски со Божјата светлина. Ништо не е случајно на овој свет, ни кажуваат неговите најблиски соработници, сè е по Божја промисла, така што и неговото раѓање е еден вид искушение. Основното образование го завршил во Долнени и во Прилеп, а во далечната

Пишува:
Кокан СТОЈЧЕВ

ЖИВЕЕЛ, РАСТЕЛ И СОЗРЕВАЛ СО ЖИВОТВОРНОСТА И

По заминувањето на блажено упокоениот Архиепископ Г.Г. Доситеј во Небескиот Ерусалим, на негово место доаѓа вториот поглавар на Македонската православна црква Г.Г. Ангелариј, кој наследи стабилна црква, но која морал да ја надогради. Затоа одговорноста со раководењето на МПЦ била уште поголема, иако сенката на Г.Г. Доситеј била постојано присутна во душата на верниците, на свештениците и на архијерејите.

Неговото Блаженство Г.Г. Ангелариј бил многу скромен, одговорен, морален и етички поткован човек, кој го знаел и го познавал секој камен во црквите и во манастирите. Тоа, пред сè, доаѓа оттаму што долго време бил парохиски свештеник, а по својата богољубивост и

трудољубивост го препознавале многу прилепчани, каде оставил голема трага. Поради тоа, од своите наследници (свештеници) барал моралност и одговорност кон Црквата, но и торжествено однесување кон верниците, кои умееле добро да ги оценат доблесните архијерејски чеда.

дури нему му се заканувале со физичка одмазда. Во тој контекст и во таа релација треба да се бара и открива животната патека на вториот поглавар на Македонската православна црква по нејзиното обновување, кој инаку ниту можел да сонува дека еден ден ќе застане рамо до рамо со Свети Климент, бидејќи тој многу доцна се посветил на исклучително одговорната архијерејска зада-

1926 година се запишал во српската богословија "Св. Јован Богослов", во Битола, која ја завршил во 1931 година. По завршувањето на војната студирал на Филозофскиот факултет во Скопје, група Историја. За ѓакон бил ракоположен во 1932 година во црквата "Св. Димитриј" во Битола, а истата година во црквата "Св. Богородица" бил назначен за свештеник и по тој чин го поставиле за парох во

Дебарско. Од 1937 до 1961 година свештенствувал во Прилеп, а од 1961 до 1964 година бил меѓу Македонците во Мелбурн, Австралија, во првата МПЦО "Св. Вмч. Ѓорѓи". Од таму се вратил на парохиската должност во Прилеп, а подоцна бил поставен и за архијерејски намесник. Одводувал во 1972 година, а примил и монашки постриг. По замонашувањето свештенствувал во Прилеп сè до 1975 година, кога од САС на МПЦ бил избран и хиротонисан за епископ Пелагониски. Тој бил поставен за администратор-сотрудник на болницата Митрополит Преспанско-битолски Климент. Од 1977 година бил Митрополит Дебарско-кичевски, од што достоинствено бил избран за Архиепископ Охридски и Македонски на Црковно-народниот собор, одржан на 19 август 1981 година.

Значи, неговата биографија, главно, може да се подели на две целини, едната е поврзана со свештенствувањето, а другата за архијерејската доблесна задача и мисија.

"Кога станува збор за Архиепископ Ангелариј, тој како свештеник ја преживеа војната, така што на тоа поле беше голем активист. Но, и доблесен свештеник, кој уживаше голема доверба меѓу народот. Како таков тој дури едно време ги водеше финан-

"Ангелариј беше исполнет со љубов кон татковината и со патриотизам. Патриотизмот произлезе од македонското свештенство на кое тој му припаѓаше како македонски свештеник. Тој достоинствено му служеше на народот, кој го љубеше и затоа во него израсна тој драгоцен патриотизам кој го носеше во себе. Дедото Ангелариј како човек беше срдечен и жизно радосен. Што значи тоа? Ангелариј беше човек кој сакаше секому да му посвети внимание и никога не го оставаше без должна почит. Преку својот личен пример тој ги учеше сите да ги почитуваат, но и од нив бараше да бидат достоинствени. Бараше дисциплина, ред и морал. Тоа беше карактеристика на неговото работење, а тоа го бараше и во епископатот", истакнува сегашниот секретар на Синодот на МПЦ, Ратомир Грозданоски.

Според него, Неговото Блаженство Г.Г. Ангелариј бил човек кој континуирано живеел, растел и созревал со свештенствувањето во Македонија. Тој многу бил близок со животворноста на МПЦ, а како парохиски свештеник бил познат како морален свештеник, кој многу се придржувал до вредностите на канонските правила. Кај него не постоел двоен национален морал, кој по војната го експонирале некои свештеници. За него постоеле само македонскиот народ и татко-

же да ја прими Божјата милост.

"Ангелариј ја прифати поканата на Синодот на МПЦ и прво беше замонашен, а во 1975 година беше хиротонисан за владика. Од канонски аспект нема пречки, дури и српскиот патријарх Герман има иста судбина, исто така, и тој беше свештеник. Но, за Г.Г. Ангелариј свештенствувањето беше предност, бидејќи многу добро ја знаеше Црквата, го познаваше народот и беше близок со верниците", објаснува отец Пројковски.

По станувањето Архиепископ на МПЦ, Г.Г. Ангелариј го ракоположил епископот Тимотеј, кој денес е Митрополит Дебарско-кичевски. Но, прашањето за зацврстување на Синодот на МПЦ многу порано е покренато.

"Уште во шеесетите години на минатиот век беа хиротонисани неколку епископи, по првите тројца ракоположен беше Горазд, потоа Петар, а со Тимотеј, состојбата во Синодот беше јасна. Тоа значеше квалитет, а не бројност", истакнува отец Пројковски.

Тој вели "кога сакам да зборувам за поглаварите, тогаш прво љубам да се потсетувам на Г.Г. Доситеј, кој остави цврста, обновена и организирана Црква. Црква која минува низ многу искушенија.

Сè друго станува надградба. И во тој контекст на услови и време треба да се гледа работата на другите архијереји".

Според отец Пројковски, Неговото Блаженство Г.Г. Ангелариј имал голема слобода во својата работа.

"Тој знаеше што е власт. Тој знаеше што е партија, комунизам, општествено уредување. Меѓутоа, поради тоа не манифестираше страв. Ангелариј имаше некоја посебна енергија, постојано да се дружи и да проповеда со народот и да биде меѓу свештениците. Но, секогаш се противеше свештениците да бидат 'раскалашени', да прават недоследности итн."

Тоа што го барал вториот поглавар на МПЦ било плод на неговата долгогодишна работа како парохиски свеш-

вината. Од овој аспект тој бил идеален кандидат за архијереј (владика).

ХИРОТОНИЈА

Со терминот одводен се означува вдовец, односно на свештеникот му починала сопругата. Од таа гледна точка нема канонски пречки за замонашување и вклучување во Синодот на МПЦ. Но, за да се стане висок архипастир, кандидатот мора да биде истакната и целосно духовно посветена личност, која мо-

А МПЦ

сиите на Општината Прилеп. Од друга страна, неговиот брат Перо Даскалот беше првоборец и загина во војната, прогласен за народен херој. Значи, Ангелариј цело време работеше за остварување на идејата за самостојна македонска црква", вели отец Славко Пројковски, долгогодишен најблизок соработник и поранешен секретар на Светиот архијерејски синод на МПЦ.

теник, а за тоа време бил добитник на неколку врвни црковни одличја, црвен појас, потоа на предлог на Архиепископот Охридски и Македонски Г.Г.Доситеј во 1959 година бил одликуван со највисокото свештеничко признание на МПЦ - Граден крст, а бил добитник на Орден од II ред. Во неговата биографија е забележано дека е учесник на Првиот црковно-народен собир во 1945 година. Но, животниот пат му згаснува ненадејно, на 15 јуни 1986 година загина во сообраќајна незгода, враќајќи се од службено патување, на патот Прилеп-Скопје, кај Дреновската клисура.

"Патријархот Герман и Архиепископот Ангелариј често пати преку разни свои пријатели разменуваа писма. Така, на пример, Марија Кондик беше еден од контактите меѓу нив", истакнува отецот.

"Ангелариј веруваше дека во неговиот мандат конечно ќе се реши прашањето за автокефалноста на МПЦ. Но, за жал, таа нивна блискост не вроди со плод поради силниот притисок во Синодот на СПЦ, особено на српската четничка емиграција и тогашниот митрополит во емиграцијата - Дионисиј. Со него Герман имаше многу проблеми, дури беше етикетиран како црвен патријарх".

немаше колебливост, истакнува отец Пројковски и затоа му било чест да работи со него. Г.Г. Ангелариј ја приближил Црквата до јавноста, но и до другите екуменски заедници.

"Имаше еден случај кога претседателот на поранешната Сојузна комисија за верски прашања, Александар Фира, требаше да замине од функција, а дедо Ангелариј му подготви проштална средба. По тој повод, пред приемот владиците направија подготвка за средбата, кои прашања треба да се елаборираат и да се актуелизираат. Сè што требаше да се каже беше 'извагано', но да не се

Со оваа изјава сè што претходно рече падна во вода. Цаца се вознемири, стана и од дедото побара да ја повлече изјавата. Потоа паднаа тешки зборови. Кој ова му го направи на дедото итн.? Тогаш стана дедо Кирил и рече: 'Ве молам, повлечете ја изјавата'. 'Добро, ќе ја повлечам, ама јас така мислам', одговори Ангелариј".

"Што сакам да кажам - вели отец Пројковски - Неговото Блаженство Г.Г. Ангелариј умееше многу разумно да го каже својот личен став по ваквите прашања. Тој не чувствуваше страв од власта. Во друга пригода, при изборот за поглавар, се случи Јоне Белчев од Сиднеј, кој беше претседател на црквата 'Св. Петка' во Рокдејл, мој голем пријател, да ми пријде и да ме праша: 'Славчо, што мислиш, на кого да му дадам поддршка?' Јас му реков, ако ме прашуваш приватно и Петар и Ангелариј се мои луѓе. Дедо Ангелариј ми беше прв парохиски свештеник во Прилеп, како мало дете него го паметам кога доаѓаше во нашата куќа. Додека, пак, дедо Петар како Јован Каревски ми беше зет и тој ми е близок, така што на мене ми беше сеедно кој ќе биде поглавар. Но, на самиот избор на Собирот се случи дедото да не добие доволно гласови над потребното половично мнозинство. Поради тоа, настана едно мешање, ајде аплауз и така добивме поглавар итн. Со аплаузи беше избран дедото Ангелариј и по сè откако се заврши, бидејќи јас бев во протоколот, требаше да го консултирам за нешто, но при моето доаѓање до него Ѓорѓи Цаца му рече: 'Од утре овој да го нема во Архиепископијата'. Мене ми се пресекоа нозете. Што сторив? Дедото смирено му одговори кратко - добро и сè се заврши на тоа. Арно ама, по извесно време во Скопје, на една литургија, дедото повторно беше потсетен за ова од страна на Цаца. Но, тој не поткликна под притисокот", се сеќава отец Пројковски на големиот на блажено упокоениот поглавар Г.Г. Ангелариј.

ПРИТИСОК

Што му била неостварена животна желба?

"Неговото Блаженство Г.Г. Ангелариј длабоко веруваше дека српскиот патријарх Герман ќе го потпише Томосот за автокефалност. Тие беа во многу блиска комуникација", објаснува отец Пројковски, кој повторно ја потенцира нивната заедничка свештеничка и судбинска врска.

Во спомените на отец Пројковски се потенцира дека Г.Г. Ангелариј бил кроток и скроман човек, но секогаш барал јазикот на Светите браќа Кирил и Методиј, подоцна преточен во македонскиот литературен јазик, да се негува. Тој сметал дека обновата на нашата Црква било Божјо дело и Господ Бог ја предредил нејзината макотрпна црковна патека.

Во однос на верата, на моралот, на достоинството на македонската нација кај него

претера. Имено, во она време кај нас претседател на Републиката комисија за верски прашања беше Ѓорѓи Цаца. Елаборатот кој беше одобрен од сите владици, го прочита Ангелариј. Но, не знам што му текна, па во еден момент го преврте елаборатот и рече: 'Сега нешто јас да кажам. Сепак, мислам дека Претседателството доволно не се ангажираше за Македонската православна црква!' А, дотогаш се кажуваше дека ние сме благодарни итн.